

JUNGLE

Joost Vandecasteele

Jungle

Lebowski Publishers, Amsterdam 2016

De auteur ontving voor dit boek een werkbeurs van het Vlaams Fonds voor de Letteren

Deze uitgave kwam tot stand door bemiddeling van Sebes & Bisseling Literary Agency te Amsterdam

© Joost Vandecasteele, 2016

© Lebowski Publishers, Amsterdam 2016

Omslagontwerp: Dog and Pony, Amsterdam

Auteursfoto: © Geertje De Waegeneer

Typografie: Perfect Service, Schoonhoven

ISBN 978 90 488 2642 1

ISBN 978 90 488 2643 8 (e-book)

NUR 301

www.lebowskipublishers.nl

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

Lebowski Publishers is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

‘When you ain’t got no money, you gotta get an attitude’
– Richard Pryor

EN HET EINDIGT ZOALS HET NOOIT BEGONNEN IS

Ik begin met een leugen. Een vals antwoord op haar vraag of ik ooit iets van haar gelezen heb. Ik knik zo overtuigend mogelijk van wel, ook al ken ik noch haar naam noch 1 boek dat ze gepubliceerd heeft gekregen. Daarna is het haar beurt om mij wijs te maken dat ze bijna alles van mij gelezen heeft. Doet iedereen hier vanavond, want het is dat soort avond. We liegen tegen elkaar om beleefd te blijven, om ons bondgenoten te voelen in een verloren strijd. Want vanavond stopt onze literaire uitgeverij met bestaan.

Een volkomen voldongen feit en toch weet ik zeker dat straks iemand nog zal vragen: ‘Betekent dit ook dat mijn volgende boek niet wordt uitgegeven, want ik zit al halverwege/ ik ben bijna klaar/ik ben sinds gisteren begonnen (schrapp wat niet past)?’

In mijn geval heb ik nog geen einde, maar wel een titel, omslag en verschijningsdatum. Of liever, dat had ik. Als je een beetje op internet zoekt, vind je de aangekondigde roman wel en kun je het nooit verschenen ding zelfs bestellen. Moet ik zelf eens proberen, bedenk ik. Misschien sturen ze gewoon een roman van de eerstvolgende in de alfabetische rangorde. Met een kort bericht: ‘Product niet gevonden, dit komt volgens onze zoekcomputer het dichtst in de buurt.’

Diegene die uiteindelijk de vraag stelt, had ik ook kunnen voorspellen. Net als het antwoord erop door de vertegenwoor-

diger, uitgestuurd door het uitgeefconcern dat elk tijdschrift gericht aan de kleinste doelgroep rendabel krijgt behalve literaire fictie. Woorden als ‘opdoeken’, ‘failliet’ en ‘oprotten’ gebruikt hij niet. Wel woorden als ‘uitdaging’, ‘herpositionering’ en ‘marktreflectie’. Maar de boodschap is duidelijk: voor de meesten onder ons is dit het einde van de rit en het begin van een uiterst fragiele schrijverscarrière.

Met als probleem voor een man als ik dat 99 procent van mijn inkomen gebaseerd is op de premisse dat er af en toe een roman van mijn hand verschijnt. Al jarenlang overleef ik als een afwijking van mijn identiteit als schrijver. In te huren voor alles wat een minimale literaire kunde vereist, stuk voor stuk mogelijk gemaakt dankzij de magische combinatie van mijn dure aanspreektitel en goedkope tarieven.

Maar vanaf nu is het aftellen tot ik het voorvoegsel ex toegewezen krijg en niemand mij nog gebruiken kan. Ik verlaat vroegtijdig de bijeenkomst met de wanhopige doelstelling om nog zo veel mogelijk mijn status van auteur uit te melken, om nog zo veel mogelijk opdrachten te verzilveren tot iemand terugmailt en vraagt: ‘En wie bent u ook alweer?’ Tot ik degradeer van betaalde sporadische columnist naar chronische opsteller van gratis lezersbrieven, met als zoenoffer dat ik blij moet zijn met mijn naam in de krant. Geen flauw idee hoeveel tijd mij nog rest of wat het plan is wanneer de bron volledig is opgedroogd. Ik loop naar het treinstation met een pulserende angst als een opgerold orgaan geforceerd tussen mijn maag en darmen.

Op het perron word ik opnieuw door haar aangesproken. Net als ik heeft ze het einde van de bijeenkomst niet afgewacht en is ze vertrokken op het moment dat de andere auteurs over de oprichting van een eigen uitgeverij begonnen.

Ik vraag haar hoeveel zorgen ze zich maakt over nakende armoede.

‘Nog niet meteen, kan ik nog een beetje uitstellen, denk ik, hoop ik,’ antwoordt ze.

Blijkt dat ze stiekem onder een pseudoniem verantwoordelijk is voor de helft van de dialogen in televisieseries.

‘Ik doe voornamelijk van die scripted-realitydingen. Maar dat is gewoon om de 3 zinnen iemand “oh my god” laten zeggen en heel veel in de regieaanwijzingen noteren dat er met de ogen gerold moet worden.’

‘Ik dacht dat staren in de verte de meest gebruikte aanwijzing was, want dan kun je gewoon 10 seconden inzoomen op een blik en hoeft een acteur 2 zinnen minder te onthouden.’

‘Nee nee, dat is passé, niemand doet dat nog. Momenteel is rollen met de ogen de ultieme manier geworden om elke basale emotie te tonen, van verdriet tot misprijzen. En elk gevoel dat men zo niet uiten kan, wordt gewoon uitgesproken. En dat is wat ik doe, scenario’s vullen met “Ik heb honger” en “Ik hou van jou”. Allebei meestal op dezelfde manier uitgesproken.’

‘Dat kunnen toch niet de enige zinnen zijn die je schrijven mag?’ vraag ik.

‘Jawel. Want als ik maar 1 half intelligente opmerking erin zet, krijg ik als commentaar dat echte mensen zo niet praten.’

‘Want het is pas herkenbaar als het een cliché is?’

‘Zoiets. Maar het voelt ook als een vicieuze cirkel. Dat het allemaal mijn schuld is.’

‘Dat wat jouw schuld is?’

‘Dat mensen de oppervlakkigste dingen tegen elkaar zeggen omdat ze imiteren wat ze op het scherm hebben gehoord, dingen die ik neergeschreven heb vanuit het idee dat ik juist hen imiteer. En zo krijgen we steeds meer een kopie van een kopie van een kopie van wat echt moet lijken met steeds min-

der woordenschat. Tot we eindigen met series waarin acteurs gewoon oerklanken naar elkaar roepen om te zeggen wat ze voelen. Een halfuur lang oeh's en ah's met tussendoor ogen die maar blijven rollen.'

'Ik zou kijken. Eventjes.'

Naar mijn voornemens vraagt ze niet.

Beiden in gedachten verzonken merken we niet hoe de trein naar Brussel een half perron verder al klaarstaat om weer te vertrekken. We rennen en halen nog net de laatste wagon voor deze zijn deuren sluit. Ik vraag haar of ze met iets bezig is. Niet uit interesse, maar uit een overlevingsdrang, om via haar een smalle opening te forceren bij een productiehuis en mij erdoor te wringen.

Ze antwoordt van wel. 'Opnieuw dialogen aan het verzinnen voor een serie.'

'Wat voor serie?'

'Ze willen een reeks maken over een terroristische cel in dit land. Want dat is het enige wat ons nog interesseert. Er hoeft maar 1 gemaskerde moslim ergens ver weg te roepen dat alles hier zal ontploffen en heel het land is in rep en roer. Dus natuurlijk blijven ze boe roepen op Facebook.'

'En jij schrijft dat letterlijk in die scenario's?'

'Ik zou niks liever willen. Maar dat gaat niet. Ik ben gevraagd om te doen wat ik altijd doe, psychologische onzin bedenken over gebroken gezinnen, autoritaire vader, slechte vrienden, wat drugs, afgewezen worden en boem pats een bomgordel. Ik schrijf precies hetzelfde om in een andere serie te verantwoorden waarom het hoofdpersonage vreemdgaat of begint te zuipen, maar nu om een terroristische aanslag te verklaren.'

'En vergeet je in heel die opsomming religie niet?' vraag ik.

'Dat zit ertussen, ergens in aflevering 2. Maar er is ons op

het hart gedrukt om te blijven tonen dat moslims ook maar mensen zijn, alsof we dat vergeten waren. En omdat het op zondagavond uitgezonden zal worden en de doelgroep enkel geïnteresseerd is in een personage dat hun evenbeeld is, draait het allemaal rond een blank wicht dat stapelverliefd wordt en in zo'n netwerk belandt. Want god zit verborgen in de blauwe ogen van een religieuze zot.'

'En vertrekt ze naar Syrië op het einde?'

'Dat houden we nog open. Het productiehuis wil eerst zien hoe groot de kans is dat de oorlog nog bezig is op de geplande uitzenddatum.'

'Want vrede zou jammer zijn.'

Vindt ze duidelijk niet grappig en ik maak het hoogstwaarschijnlijk nog erger met een volgende opmerking.

'Soms denk ik dat Assad zelf zo gruwelijk handelt omdat hij zo heftig lispelt. Want hij kan niet eens zijn eigen naam of die van zijn land uitspreken. Moet toch frustrerend zijn.'

Nu reageert ze wel en zegt: 'Hang jij nu de volledige oorlog in Syrië op aan een spraakgebrek?'

'Niet volledig. Maar misschien een beetje.'

'Misschien moet jij ook scenario's schrijven. Want ze zijn verzot op dat soort kortzichtige gedachten.'

'Misschien wil ik dat ook, maar ik zou niet weten hoe...'

Maar net voor ik mezelf overlever aan haar genade om een klus te versieren, onderbreekt ze mij om me verder te berispen. 'Maar dat meen je toch niet. Over dat spraakgebrek? Er zijn duizenden doden gevallen en jij denkt dat alles opgelost kan worden met wat articulatieoefeningen?'

'Misschien wel. Dictators hebben toch ook gevoelens, ze zijn ook maar mensen. Zoals die kerel in Venezuela, president Madurodam of zoiets, beter bekend als het Chávez-citatenboek met een snor. Misschien heeft hij echt een pathologische

noodzaak om geadoreerd te worden en heeft hij daarom het ministerie van Opperste Maatschappelijk Geluk opgericht. Heeft hij daarom Kerstmis vervroegd naar 1 november.'

'Is dat echt waar?' vraagt ze.

'Ja. Het was wel een weinig subtiel excuus om kerstbonus-
sen uit te betalen een week voor de verkiezingen. Maar vol-
gens hem was het om rellen te vermijden, want iedereen wordt
vrolijk van Kerstmis.'

'En is het gelukt?'

'Ja en nee. Er zijn pas rellen uitgebroken rond Pasen.'

'Je bent op de hoogte.'

'Ik heb veel vrije tijd,' zeg ik om het gesprek terug te bren-
gen naar mogelijk werk, maar ze lijkt niet toe te happen.

'Ik wist niet dat jij ook in Brussel woonde,' zegt ze.

'Al een tijdje. Maar nog niet lang genoeg om die stad te
snappen.'

'Wat valt er te snappen?'

'Waarom zij niet ten onder gaat,' antwoord ik.

'Nog niet. En het zal niet lang meer duren. Je weet mis-
schien wat er aan het gebeuren is in Venezuela, maar hebt dui-
delijk geen flauw idee wat er in Brussel aan het broeien is.'

'Zoals wat? Denk je dat er een aanslag komt?'

Er volgt geen antwoord. Ik twijfel of ze mij wel leuk vindt.

Toch stap ik samen met haar uit op Brussel-Zuid. Ondanks zijn
status als knooppunt voor binnenlandse en buitenlandse ver-
bindingen lijkt dit station niet gevuld met reizigers, maar wel
des te meer met hen die nergens naartoe moeten. Ze sleuren
ook koffers en kleren mee, maar nooit verlaten ze deze plek.
Soms, heel soms, bij stakingen en vertragingen camoufleren
ze zichzelf als iemand op doortocht en gaan ze tussen de ver-
zamelde gestrande pendelaars staan om nieuwsgierig mee te

kijken naar de grote informatieborden. Alsof het een magisch middel is om zich te transformeren tot 1 van hen, om daarna ook op een trein te stappen en beloond te worden met een volledig huis bemand door een volledig gezin dat hen warm verwelkomt.

We lopen de hal door naar de uitgang vooraan, daar waar men de trein kan nemen naar het Verenigd Koninkrijk en men al een eerste grenscontrole moet doorstaan. Alsof tijdens de rit tot aan de Kanaaltunnel de trein een eigen grondgebied is met andere wetten en regels. Een voortdenderend niemandsland op sporen, een beeld versterkt door de hoge hekken in het station van Calais om vluchtelingen ginder te verhinderen mee te reizen.

Vlak voor we naar buiten lopen, wordt mijn aandacht getrokken door een man in de lobby van het zakenhotel dat tot het station behoort. Door het grote raam zie ik hem zitten op de modieus oncomfortabele zetel, verkrampd door verdriet, met onstuitbare tranen op het gezicht. Ik tik mijn gezelschap op de schouder en wijs haar op het tafereel iets verderop. Meer uit jaloezie dan uit nieuwsgierigheid wil ik weten wat zoveel emotie bij deze man losweekt. Bij nader onderzoek gok ik op 2 mogelijkheden: een nieuwsbericht op de muurgrote televisie tegenover hem of een bericht ontvangen via de telefoon die hij met zijn hand omklemt. Zij denkt meteen aan een stukgelopen relatie, botweg meegedeeld via sms. Maar ik twijfel, de telefoon lijkt eerder in de aanslag, alsof hij iemand nog niet durft te bellen om het droevige nieuws te melden. Het enige wat uitsluitsel zou brengen, is ons ook inchecken en naast hem gaan zitten.

Maar de ontmoeting met deze schrijfster kent nog geen enkele aanleiding om nu al in een bed te belanden en aangezien zij reeds elke interesse heeft verloren in de toestand van

de verslagen zakenman, is het kiezen tussen hem en haar. En voorspelbaar als ik ben, volg ik haar.

‘Ik ken nog een goeie plek waar we heel goedkoop zeer dronken kunnen worden,’ belooft ze bijna plechtig en als troostprijs.

Een belofte als een onwrikbare waarheid, blijkt later. Ze neemt me mee naar de lobby van een heel ander soort hotel, in de wirwar van wegen rond het station. Waar op de vele verdiepingen erboven asielzoekers zonder de juiste paperassen met zijn zessen in een kamer bedoeld voor 2 vertoeven. Om hen koest en binnen te houden, zodat de nachtwinkels ernaast niet elke week de politie bellen om zatlappen weg te jagen, serveert de bar alcohol voor schandalig lage prijzen. Een buitenkans al snel gegrepen door andere rondtrekkende bendes van wodka-verslaafden en bierfanatici, een dagelijkse invasie van niet-hotelgasten die de vaste clientèle van vluchtelingen terug naar hun kamers dwingt. En terwijl ze dit aan mij meedeelt, beseft ze zelf de ironie ervan.

‘Maar het is crisis voor ons allemaal,’ voegt ze eraan toe.

En als de beweegreden voor de aanwezige stamgasten werkelijk de economische toestand van het land is, dan lijkt de artistieke sector het zwaarst getroffen. Want los van enkele sans-papiers aan de toog met hun eeuwige 1 pintje, is de rest van de zaak overspoeld met schilders, acteurs, regisseurs en komieken. Allemaal vage bekenden, waarbij we als een ritueel elkaar begroeten en informeren naar het volgende werk. Alsof de ware verdienste erin bestaat dat we nog steeds bezig mogen zijn in plaats van wat we precies aan het produceren zijn. Nooit eerder heb ik moeite gehad met hierop te antwoorden, er lag altijd wel iets in het verschiet, over een week, over een maand, over een jaar. Vanavond echter valt de vraag zwaar op

de maag, als een bevestiging dat mijn teloorgang is ingezet en ik voor de eerste keer sinds lange tijd niks concreets kan melden.

‘Maar het is crisis voor ons allemaal,’ probeer ik dan maar.

Na genoeg moed uit een glas wurm ik mij in een gesprek tussen wat semibekende koppen, 1 van hen in volle lof over de lokale graffitiheld genaamd Gespuis. Ik knik me een ongeluk en producer de meest instemmende klanken die ik kan verzinnen. In de lichte wanhoop dat 1 van de aanwezige theaterbazen dit opmerkt en zegt: ‘Godverdomme, jij kunt goed knikken, wil je anders een toneelstuk voor mij schrijven?’

Ik blijf rond dit clubje hangen, aangezien de schrijfster die mij hiernaartoe heeft gebracht reeds naar huis is vertrokken met een acteur die ietwat op mij lijkt. Wat de afwijzing altijd iets pijnlijker maakt, alsof ik de minderwaardige versie van een bepaald type vent ben. In dit groepje is het voornamelijk de komiek die het hoge woord voert, wat bij zijn soort altijd aanvoelt als het uittesten van nieuw materiaal.

‘Al gehoord van die kerels in Frankrijk? Die Hommen? Nee? Het is opgericht als een soort reactie op het bloteborstenfenomeen-van-de-week Femen. En die mannen zijn boze christenen die met hun afgetrainde ontblote bovenlijf de straat op gaan tegen homorechten. Je moet eens hun Facebookpagina bekijken, daar staat dat het Westen erin geslaagd is om de slavernij af te schaffen en de doodstraf af te schaffen en dat het nu tijd is om het homohuwelijk af te schaffen. Alsof die *beefcakes* echt denken dat het homohuwelijk in de middeleeuwen is ontstaan door bijgelovige zotten om zich te beschermen tegen de builenpest of draken. Zo van: “Kom aan Walter, op je knieën en pijpen, doe het voor de kinderen” of zoiets.’

Wanneer dit op weinig gelach wordt getrakteerd, wil hij

meteen een volgende grap over de homofobe president van Gambia in de groep gooien. Maar hij wordt in het midden van de clou onderbroken met: ‘Heb je een soort homofobofobie? Die mensen hebben het ook moeilijk, hoor. Elke dag moeten ze zien hoe flikkers niet neergebliksemd worden door hun oppermachtige maar luie god. Dat moet toch pijn doen, hun wereldbeeld elke dag ondermijnd zien worden omdat homo’s niet constant en spontaan in brand vliegen.’

Wat meer gelach oplevert dan wat de professionele komiek ten deel viel. Maar dit is volledig te wijten aan de sociale status van de verteller zelf, het grinniken klinkt ook eerder onderdanig dan oprecht. De man die wordt bejubeld door ons gelach overstijgt ons allemaal in belang en in bekendheid. Zijn identiteit als politieke activist omgezet in roem en het eerste telefoonnummer op de lijst van alle mediaredacties. Het is al niet meer op 2 handen te tellen hoe vaak een column van mij toch nog geschrappt werd wanneer hij er op de valreep nog 1 doorgemaïld had. Maar concurrentie is hij niet, eerder een ontegensprekelijke meerdere wiens vroege natuurlijke dood mijn enige optie is om hem voorbij te streven.

Zeker nu, aangezien hij een website uit de grond heeft gestampt, met de ambitie ooit een volwaardige politieke partij te worden. De toekomstige verkozenen zijn geen echte mensen meer, maar avatars die geprogrammeerd zijn om onbaatzuchtig de wil van de partijleden te volgen. Om teleurstelling omwille van verbroken verkiezingsbeloftes te vermijden.

Dit embryonale idee levert hem een zoveelste rondje op langs alle denkbare talkshows waarin hij keer op keer verklaart hoe alles anders moet, hoe de toekomst een nieuwe dramaturgie vereist, hoe het verleden elke voorspellende kracht heeft verloren. Dat het nooit meer zoals vroeger kan zijn. Dat de grootste leugen van ons tijdperk luidt dat het heden een lo-

gisch gevolg is van voorgaande gebeurtenissen. Het verzinsel dat de geschiedenis een onfeilbaar goddelijk wezen is dat geen variatie duldt.

Televisieredacties zetten hem dan aan tafel met echte politici die hem willen counteren met de eeuwige dooddoener: ‘Gemakkelijk om te roepen dat het anders moet, maar wat is het alternatief dan?’ Alsof elke individuele daad van verzet nooit de moeite waard kan zijn als hij niet in staat is om zonder financiële middelen een ander werkbaar maatschappijmodel in te voeren. Dat de kiezer zagezegd altijd gelijk heeft, behalve als hij in verzet komt.

En keer op keer eindigt de man hier naast mij als overwinnaar van een soortgelijk debat en keer op keer verdedigt de politicus zichzelf door zich uit te roepen tot verdediger van de modale mens, die zich toch liever vertegenwoordigd ziet door een mens van vlees en bloed. Hoewel de modale burger zelf een fictief figuur is wiens angst en conservatisme nooit ter discussie gesteld mogen worden. Want als een hardwerkende burger bang is, dan is er reden tot bezorgdheid. Als echter een andere minderheid zich bedreigd voelt, dan is er sprake van overgevoeligheid. En om ons koest te houden, krijgen we te horen dat het elders een beetje erger is. Alsof dat een toereikend argument is. Alsof we borden aan de grensovergangen kunnen zetten met de boodschap: ‘Ja maar, ja maar, bij ons mag je wel meer dan daar bij die, je weet heel goed wie ik bedoel. Hé. Ja toch? Die mannen met die... exact.’

Na het neerhalen van de komiek valt hij weer stil en luistert geamuseerd naar hoe zijn ondergeschikten hem krampachtig proberen te imponeren. En 1 van hen ben ik.

Ik doe hard mijn best om een kruimeltje van zijn aandacht te ontvangen en zo zijn goedkeuring te verkrijgen om zijn uitge-

breide medianetwerk te misbruiken, maar mijn dronkenschap maakt me loom en luid. Hij verdwijnt zonder afscheid van ons te nemen en ik plof neer op een stoel bij een leeg tafeltje. Nooit een goed voorteken om een lange nacht mee te beginnen.

En ik krijg gelijk. Het eindigt allemaal met een net ontlopen vechtpartij en een bijna geslaagde vrijpartij. Bij beide wat fysiek contact, maar weinig memorabel in uitkomst. Het enige wat mij nog rest, is terug naar huis strompelen. Te laat voor de laatste trein of metro, te vroeg voor de eerste.

Ik heb deze tocht al zo vaak ondernomen in dezelfde toestand, me bewust van de mogelijke moeilijke manoeuvres. Nog net bewust genoeg om de juiste lantaarnpaal te grijpen en niet te struikelen over loszittende tegels, nog net alert genoeg om de correcte omweg te nemen en andere agressieve zatlappen te mijden.

Misschien ligt het volledig aan mijn eigen dubieuze hoedanigheid, maar iets voelt er heel erg vreemd vannacht. Alsof ik mij op het terrein begeef van nachtelijke wezens die me in de gaten houden. Die mij volgen en bij een verkeerde beweging mij moeiteloos zouden vastgrijpen en verpulveren. Alsof deze stad 's nachts niet toebehoort aan mensen. Misschien de ware reden waarom bedelaars zich bewusteloos zuipen om geen prooi te zijn, waarom politie enkel met loeiende sirenes rond raast om hen eventjes af te schrikken en waarom de angst in mijn buik in volume verdubbelt tot hij elk ander orgaan naar boven duwt en mij doet kotsen.

Of misschien voelt alles anders, omdat ik zelf iemand anders ben geworden. Gestript van mijn identiteit als schrijver en geen andere identiteit als alternatief. Zo snel als mijn wankele benen aankunnen, haast ik me naar huis om daar ineen te zakken, met tranen die kunnen wedijveren met wat de man in het Zuidstation over zijn wangen liet rollen.

PRESS ANY BUTTON TO CONTINUE, ANY
BUTTON WILL DO

Ik ben een man met een bijna afgewerkt manuscript en zonder een uitgeverij. Met een overvloed aan vrije tijd en zonder iemand die mij nodig heeft. Met weinig verbetering in het vooruitzicht en zonder genoeg geld op de rekening om het een ongeplande vakantie te noemen.

Ik refresh maniakaal mijn mailbox, om geen enkel bericht, geen enkele vraag, geen enkele kans te missen. Want zo is mijn loopbaan verworden, tot een aaneenschakeling van zeer kortetermijnopdrachten, met afstand van rechten en een klein bedrag iets na afloop. Vrijblijvend en vruchteloos maar o zo verslavend wegens de instantbevreddiging die nauwelijks een dag duurt. In de hoop de dag erna een nieuwe te ontvangen. Met boeken geschreven tijdens onbevraagde dagen en uitgebracht als volumineuze visitekaartjes om een volgende korte opdracht te versieren. Ik stuur teksten het landschap in zoals bloemen pollen verstuiven om andere te bevruchten en heel soms om de overgevoeligen te irriteren.

In de afgelopen weken werd ik maar 1 keer opgeroepen om een bijdrage op te sturen, als de overal inzetbare jukebox met een selectie aan statements die ik ben geworden. Maar zoals te vaak voorheen voelde het als een literaire versie van 'vul in op de stippellijnen'. Met een opdrachtgever verbonden aan een radioprogramma die mij eerst via mail permissie gaf om te doen wat ik wilde en dan verwonderd reageerde met de op-

merking dat het niet geworden was wat hij zelf in gedachten had.

‘Ik had het wat leuker verwacht. We willen het wel opnemen, maar het is niet zeker of we het wel gaan gebruiken.’

Enkele minuten daarna werd ik gebeld door een technicus die mij vroeg op een stille plek in huis alles voor te lezen en hing op nadat ik het woord ‘einde’ had uitgesproken. Wat er daarna met de bijdrage is gebeurd, blijft een raadsel. Ik vermoed in een soort archief voor wanneer de nachtradiopresentator even niks meer te zeggen heeft of wanneer de bom is gevallen en de noodgenerator nog een uur aan batterij heeft.

Ik zou deze tijd en kalmte perfect kunnen gebruiken om verder te schrijven aan het boek, maar het lukt me niet. Het hoofdpersonage is even doelloos als zijn schepper. De halve witte bladzijde onder de laatst verzonnen regel als de afgrond waarin het verhaal te pletter is gestort. Ooit was er een idee van een einde, een kladversie van een afgerond verhaal, de leugen dat er een conclusie bestaat in een mensenleven los van de dood. Nu, in het licht van mijn eigen onzekere bestaan, klinkt het allemaal zo beledigend braaf en gun ik mijn hoofdpersonage niet wat ik zelf niet krijgen kan: een bestemming, een uitkomst, een beloning. Zolang mijn wereld zoveel chaos kent, komt er geen orde in de zijne. Hoe hard ik dat ook probeer. Elke dag dwing ik mezelf een zin verder te geraken. Maar welke combinatie van woorden ik ook typ, telkens keert het streepje van het Worddocument terug naar zijn beginpositie, met elke nieuwgeboren letter opgeslorpt in zijn aftocht.

En zo dagen en dagen en dagen aan 1 stuk. Waarvan ik de meeste doorbreng voor elk soort scherm in dit appartement. Op een ongezond dieet van cafeïne, cornflakes en crimeseries. Dat laatste voornamelijk omwille van hun vaste routine van

een geruststellende afloop met het mysterie verklaard en de losse eindjes aan elkaar geknoopt. Ik stel mezelf bloot aan een overdaad om zo toch nog een einde te verkrijgen voor mijn eigen schrijfsels. Het hoeft niet eens waterdicht te kloppen, enkel niet teleurstellend te stoppen. Een beetje zoals het leven zelf, vermoed ik. Maar voordat deze afleveringsmarathon iets van inspiratie oplevert, word ik toch gepolst of ik iets schrijven wil.

Mijn hoop wordt meteen getemperd door de persoon aan de telefoon met de bijna obligatoire stelling dat er weinig budget is voorzien, veel te weinig voor de hoeveelheid vereiste arbeid. En dat hij het zeker zou snappen als ik het daarom zou weigeren, net als alle andere schrijvers die hij reeds gecontacteerd heeft. Hoeveel schrijvers precies durf ik niet te vragen. Maar hun voorrecht om nog neen te zeggen is niet meer het mijne en ik stem toe om die avond langs te komen.

Ik dood de tijd door mij te installeren op mijn smalle balkon, met zicht op het Rogierplein. Een stadsdeel dat altijd al bestemd is geweest voor de waanzinnigste plannen en de megalomaanste projecten. Het plein zelf al zo lang een bouwwerf, met overal putten alsof ze ooit x'en op een schatkaart waren. De bedoeling is een gebouw onder de grond, als een knelpunt voor openbaar vervoer, een ondergrondse shopping bunker. En bovenaan op grondniveau een gigantische luifel vol grote gaten, als een eigenaardig compromis tussen de zon- en de regenlobby.

Dit alles in de schaduw van een glazen gevaarte gebouwd als vervanging van de Martinitoren, waar vroeger volgens de overlevering op de bovenste verdieping de machtigen minderjarigen misbruikten, van x-1 tot x-zoveel, tijdens de fameuze Roze en Blauwe Balletten. Een mastodont van een gebouw

omringd door de duurste hotels. Hun ontstaan te danken aan deze orgieën, deals beklonken tussen corrupte politici en hun kompanen en kornuiten. Daarna aan het grote publiek verkocht als een onzalige ambitie om de City van Londen te kopiëren. Nu een plek waar overdag de pendelaar wegvlucht naar het treinstation en 's nachts de straathoer bij het opdagen van de politie.

En aan de andere zijde van de binnenstadsnelweg met zijn golvende tunnels begint mijn straat. Een laan die niet kan kiezen tussen proper en pervers, met dure boetieks en hotels afgewisseld met seksshops en smerige nightclubs. Met die twijfel tussen beide soms aanwezig in eenzelfde gebouw, zoals in de oude ABC-pornobioscoop. Een naam die altijd ironisch of zelfs misplaatst kinderlijk klonk omwille van wat er binnen allemaal gebeurde. Vanaf de opening 40 jaar geleden tot het einde vorig jaar koesterde deze cinema de ambitie om de industrie van pelliculeporno te doen verrijzen uit de modderpoel van vieze ventjes en kleine kamertjes waar na elk bezoek iemand met een dweil eens langskwam en de asbak altijd een beetje siste bij het aftikken. Met het idee dat de toeschouwer moest blijven zitten voor tijdens en na de seksscènes en daarom werden films met pogingen tot plot, actie en humor geproduceerd. Films die werden afgewisseld met live stripacts op het podium voor het scherm, waarna de stripster weer verdween via een labyrint van trappen naar een kamertje op de hoogste verdieping.

En nu maakt deze bioscoop deel uit van een andere stedelijke tendens, een bijna onwrikbare wetmatigheid van cult plus tijd is gelijk aan patrimonium. Vergelijkbaar met wanneer een charmezanger die het lang genoeg volhoudt automatisch een monument wordt. Het gebouw werd onlangs herontdekt door een groep cinefielen met meer interesse in de projectors dan

in de porno en met de intentie om het te veranderen van seks-cinema in cultuurhuis. Maar in deze barre economische tijden van opgelegde besparingen blijkt zelfs het voorvoegsel cultuur even onaanvaardbaar als het woord porno en wordt het pand gewoon verkocht aan de hoogste bieder. Voor de deur staan er Friese ruiters met prikkeldraad. Niet om boze pornoliefhebbers tegen te houden, maar als attributen van een recente politieblokade. Alsof het te veel moeite zou kosten om deze op te plooiën en op te bergen, om ze toch de volgende dag weer nodig te hebben.

Zo is Brussel nog aan het bekomen van een bezoek van de Amerikaanse president. Een bezoek aangepast aan de ergst mogelijke toerist, met overal afgezette straten en de lokale bevolking op afstand gehouden als bedelende lepralijders. Want België is naar het schijnt wel heel gezellig, alleen jammer van die Belgen. Een evenement dat gepaard ging met de meest lyrische reacties over de blijde intrede van Obama. Plus een vreemdsoortig voorval met een mansgrote speculaaskoek die als cadeau was bedoeld, waarbij een bakker het een goed idee vond om deze Afro-Amerikaanse icoon af te beelden met kroezelhaar, dikke lippen en een basketbal. Waarbij de persoon met koksmuts elke beschuldiging van racisme weerlegde door te stellen dat speculaas per definitie bruin is. Een logica waar weinig tegen in te brengen is. Maar uit voorzorg werd toch het plan om een volgend bezoek te eren met een levensgrote Zwarte Piet van chocolade geannuleerd.

En vandaag is de president van China neergestreken. Misschien als compensatie voor de week ervoor blijft de berichtgeving over zijn komst droog en summier. Het enige wat ik weet, is dat hij verblijft in 1 van die hotels op het Rogierplein. De meeste aandacht rond zijn bezoek is gefocust op het bezichtigen van 2 uit zijn land geleverde panda's in een dieren-

tuin vlakbij. Alsof ze van hem verwachten dat hij die lusteloze beesten komt repareren.

Op het moment dat ik weer naar binnen wil, zie ik hoe onder mijn balkon 2 bussen dubbel parkeren. Uit de voertuigen stromen mensen met elk een Chinese vlag aan een lange stok in de hand. Ik haal snel mijn fototoestel en zoom in op de badges rond hun hals. Dat ze afkomstig zijn van de Chinese ambassade verbaast me niks.

Wat hierna gebeurt, een beetje.

Gezamenlijk wandelen ze naar het hotel waar hun president zal slapen. Maar de vlaggen dienen niet enkel om hem hartelijk te verwelkomen, door mijn lens merk ik hoe deze ook gebruikt worden om affiches van een theatervoorstelling aan het zicht te onttrekken. Ik kan nog net van 1 poster een foto nemen en op mijn schermpje bestuderen. Op internet vind ik een link tussen het toneelgezelschap en de meditatiemethode Falun Gong. Volgens de Chinese regering een staatsgevaarlijke praktijk, wegens hun focus op zelfontwikkeling en zelfreflectie. Iets wat tot rebellie tegen de staat kan leiden, meent de regering. Een rood vlak met gele sterren als equivalent van het zwartje balkje. Alsof het bijna uit een ouderlijke bezorgdheid gebeurt, dat ze de o zo tere ziel van de president willen vrijwaren en dat een voorstelling in dezelfde stad hem uit zijn onrustige slaap zou kunnen houden.

Maar het werkelijk vreemde voor mij is het feit dat er dus hoogstwaarschijnlijk iemand bestaat die beslist wat de machtigste man ter wereld wel of niet mag zien, wat die persoon per definitie nog machtiger dan de president van China maakt. Dat er dus misschien sollicitatiegesprekken hebben plaatsgevonden waarbij de kandidaat vliegensvlug als op een schietbaan bij elk beeld of elke slogan voor zijn neus moest roepen van 'verstoppen' of niet. En ik twijfel er niet aan dat iedere

zichzelf respecterende president of dictator een soortgelijke beschermer van beelden in dienst heeft waardoor we wereldleiders kweken die enkel zien wat iemand anders gepast lijkt. Om dan met elkaar en hun botsende wereldbeeld te beslissen of een derde wereldoorlog wel of niet een leuk idee is.

Het afdekken van de affiche gebeurt met de instemming van de aanwezige Brusselse politie. Want dit is een vrij land, met de vrijheid om te censureren door derden.

Wanneer ik niet veel later naar buiten loop, merk ik dat het ambassadepersoneel voor bewezen diensten wordt bedankt met gratis drank in het Chinese restaurant naast mijn deur. Ik moet mij een weg door hun beschonken gelederen forceren en een paar onbegrijpelijke verwijten trotseren.

Ik bereik de ingang van het metrostation, waar ik meteen verwelkomd word door een trosje veiligheidscamera's. Waarvan 1 gericht is op de andere, om sabotage in de kiem te smoren, vermoed ik. Ik kan enkel medelijden voelen met de persoon wiens werk bestaat uit het staren naar camera's op schermen. En ik vraag me meteen af of hij of zij tijdens deze dagtaak ook nog eens in de gaten wordt gehouden door een camera. En er dus iemand betaald wordt om te kijken naar iemand die betaald wordt om te kijken en te controleren of die wel aan het kijken is.

Waarschijnlijk wel, aangezien al onze conversaties en bewegingen sowieso geregistreerd en opgenomen worden door bedrijven en bewindslieden. Zonder onze toestemming, maar voor ons eigen welzijn, zeggen ze. Nu leven we in postprivacy-tijden. Nu weet men alles van iedereen en hebben we er niks voor teruggekregen. Behalve de resistentste vorm van wantrouwen: die van de staat jegens zijn burgers. De pertinente overtuiging dat de vijand zich nog steeds schuilhoudt in onze mailboxen, onze telefoongesprekken, onze openbare

ruimtes en onze huizen. Dat er geen andere keuze bestaat dan permanente verdenking. Dat dit ons enig mogelijke heden en onze enig mogelijke toekomst is.

In de vermoedelijke dode hoek van al deze camera's ontdek ik een klein gestencild werk, aangebracht en gesigneerd door Gespuis. Vanaf de vloer en niet hoger dan mijn benen heeft hij een deurtje geconstrueerd, met erop de zin 'Enter here for privacy'.

Een zoveelste voorbeeld van weerspanning, een onwil om brave burgers en contente consumenten te blijven. Gepaard met een woede gericht op politici die al decennialang beweren net als wij te zijn, maar zelf weigeren zo behandeld te worden.

Ik begeef me steeds dieper in het metrostation en neem nog een roltrap naar beneden, naar het perron. In tegengestelde richting komt een jongen via de trap naar boven. Onderweg trekt hij aan de rem van de roltrap waardoor deze stopt terwijl ik nog halverwege ben. De jongen loopt verder, met mij in het vizier. Bij de vraag naar zijn beweegredenen is het antwoord: 'Als ik moet lopen, moet iedereen lopen.' Geen greintje twijfel in het hoofd, ook als ik zijn logica ondermijnen wil. Hij noemt me een racist, ik kaats de belediging terug. Hij doet een schijnbeweging met zijn vuist, in een reflex deins ik terug, wat hem doet lachen en blijkbaar roept dit hem uit tot overwinnaar van deze confrontatie. Zonder nog iets te zeggen of te doen, loopt hij verder naar boven.

Er bestaan zoveel theorieën over waarom we zijn zoals we zijn. De ene met meer cijfers en bewijzen dan de andere. Zo is er de stelling dat de misdaad in de Verenigde Staten van de jaren 90 daalde dankzij de legalisering van abortus 20 jaar eerder, dat al die ongewenste kinderen nooit zijn opgegroeid tot ongewenste criminelen. En zo is er ook het idee dat de

onstuitbare opkomst van de eikel en de trut te wijten valt aan lichtpollutie. Omdat wij steeds meer opgroeien zonder een blik op de sterren 's nachts worden we steeds minder geconfronteerd met ons eigen nietige bestaan in deze immense kosmos. Met als gevolg dat we onszelf belangrijker achten dan gepast en ons egoïsme gelegitimeerd zien door onze rol als centrum van alles. Anderen geven liever de schuld aan te afwezige ouders of een te aanwezige godsdienst. Een stelling die sommige politieke partijen tot in het extreme durven te verdedigen.

Dat deze eikels en trutten misschien eerder beïnvloed worden door een onmogelijk streven naar luxe en rijkdom tijdens dit korte aardse bestaan dan naar een eeuwige rust in de hemel, vindt men in geen enkel partijprogramma terug. Want hoe oppermachtig een godheid ook moge zijn, hij verdwijnt in het niks qua alomtegenwoordigheid in vergelijking met reclame en entertainment. Zelfs wat ooit het alleenrecht van een goddelijk wezen was, is nu overgenomen door marketing. Zo bestaan er reeds reclameboodschappen die ongevraagd in het oor van passanten worden gefluisterd. Mogelijk gemaakt door een militaire uitvinding: de geluidslaser. Oorspronkelijk bedoeld om met scherpe en irritante geluiden de vijand op de knieën te krijgen. Dus eigenlijk verschilt het niet veel van de werkelijke doelstelling van reclame.

Maar toch weigert men te geloven dat een constante blootstelling aan onbetaalbare en verleidelijke goederen meer impact heeft op de ziel van een verwarde puber dan een vage belofte van 72 maagden in het hiernamaals. Want als men onze religie van consumeren ter discussie zou stellen, een even fundamentalistische overtuiging die bovenmenselijke krachten wordt toegeschreven, met als variant op bidden de parabel dat meer kopen elke maatschappelijke crisis oplost en als variant

op de verkettering van homoseksualiteit het gebod dat armoede een zondige keuze is, dan betekent dat dat men het volledig westerse idee van geluk en voldoening ter discussie zou stellen. Elk alternatief bestempeld als heiligschennis.

Of misschien is er sprake van een architecturale besmetting, zoals er een technologische psychose bestaat bij de symbiose tussen chauffeur en auto. De bestuurder is geen mens meer, maar deel van een machine die op hem rekt om ongeschonden te blijven. Deze symbiose vervangt gevoelens van empathie door een heerlijke sensatie van snelheid zodat remmen als verliezen aanvoelt. Verbonden met de handen op het stuur en de voeten op de pedalen verliest de mens-machine ook de kunde om zich talig uit te drukken en wordt daarom elke mogelijke communicatie gevoerd met een machinaal middel, zijnde de toeter, van begroeting tot frustratie.

En op dezelfde manier beleeft de stedeling een symbiose met deze nieuwe ontwikkeling in onze evolutie: de grootstad die sneller groeit en verandert dan een menselijk brein kan vatten. Alsof de stad toebehoort aan een nog te creëren wesen. Alsof de mens het enkel allemaal moet construeren en uittesten om vervolgens plaats te maken voor de volgende in de rij.

Misschien.

Wat de verklaring ook moge zijn, er lijkt wel een constante te bestaan. Het idee dat deze plaag van eikel-zijn enkel jongeren treft. Vanaf een bepaalde volwassen leeftijd wordt soortgelijk gedrag geherdefinieerd als assertiviteit en bewondert men zulke individuen die dankzij hun krachtdadige no-bullshithouding een succesvol bestaan leiden.

Eerst ben ik niet zeker of ik wel bij het juiste adres ben. Ik sta voor een ouwe grauwe fabriek aan de oever van het kanaal, de

poort beklad, getagd en bestickerd. Er is een bel, maar geen naam. Bij gebrek aan alternatief druk ik erop en dan vraagt een krakende stem verhuuld in ruis mijn naam. Na mijn antwoord weerklinkt er gezoem en ik duw de deur in de poort open. Daar op de binnenplaats zijn er al meer sporen van mensen, met op tuintafels lege koffiekoppen bedrukt met een logo. Ik hoor mijn naam en draai me naar de stem. In de halfopen deur van de fabriek staat een jonge vrouw met een massa krullen op haar hoofd die ze steeds moet verleggen.

Ze neemt me mee naar een verdieping die totaal in contrast is met het gebouw, de armzalige staat van het pand als veiligheidsmaatregel, verval om vandalisme te vermijden. Maar eenmaal binnen is alle schroom verdwenen en kom ik terecht in een jongensdroom die tot werkelijkheid is verheven. De wanden zijn behangen met uitvergrote filmaffiches en flatscreens zonder dat iemand aan het kijken is, rijen tafels met de krachtigste computers en de nieuwste spelconsoles. Een plek zoals ik me altijd al de burelen van een gamestudio heb voorgesteld en nu in levenden lijve mag aanschouwen. Ik ben hier omdat ik gevraagd ben om mee te werken aan het nog te verschijnen computerspel Neo-Sparta.

‘Let op, het gaat er niet om een volledige game te bedenken, dat is al gebeurd, maar wat *downloadable content*. Wat DLC zoals ze zeggen. Snap je? Een soort promo-ding. Het idee is om in elk land waar het binnenkort uitkomt iemand te vragen een soort bonusfeature te maken. Snap je? Neo-Sparta *featuring* blabla. Snap je? Natuurlijk is er weer praktisch o budget en gaan we er zelf weinig winst uit halen. Maar die gamestudio heeft ons ook al een keer geholpen voor peanuts, dus... snap je? En wat we van jou verwachten, is een soort digitaal kort verhaal dat de gamer kan downloaden en dan kan spelen in de *sandbox* van die game. Maar kort allemaal, heel kort. Snap je?’